

L' ART DEL PAGÈS

SECCIO DOCTRINAL, AGRONOMICA Y BIBLIOGRAFICA.

La ensenyansa agrícola.

(Acabament)

¿Que costaria la realisació immediata de la llei? Una cantitat molt insignificant si se la compara ab las milloras que cal esperarne en los rendiments de la producció agrícola. Alguns milions, no molts, y pera comensar sols alguns cents mil franchs. ¿Que acertat está 'l dictaminant, quan diu al acabar:

«Los rudimentaris procediments del passat ja no li bastan á la agricultura. Se parla de crisis, pero mes aviat se tracta d' una transformació. La agricultura 's va tornant, com mes vá mes, una industria sàbia, un difícil art establert sobre una ciencia vastíssima. Pera operar sa renovació deu venir-la á ajudar una ensenyansa seria. Ho exigeixen á la una l' interés públich y l' interes particular.

«Caldrá inscriure uns quants milions de franchs en nostres pressupòsits ja be massa carregats; pero no vacilem. Aquest gasto relativament petit es d' aquells que fructifiquen. Es una bestreta y res mes. Aquest gasto tornarà per milions á la Caixa del Estat. Lo parlament ha cregut necessari imposar drets d' aduana als cereals y al bestiar extranjers. Está molt bé, pero que 's resquiti aquest import per si mateix. Alguns milions produheix (73,822,000 franchs en 1888.)

Dediquem una petita part d' aquestas sumas enormes á la organizació d' una ensenyansa que aviat donará una prosperitat que ni 's sospita sisquera á la agricultura y augmentará la riquesa nacional en proporcions que no volem calcular pera que no se 'ns moteji d' utopistas.»

Jamay projecte de llei ha estat mes oportú; jamay seria mes

útil lo concurs del Estat á la agricultura que 'l que li proporcionaria 'l vot d' una lley semblant. Lo que manté 'l conreu francés en la situació precaria en que 's troba tant temps ha, es la ignorancia en la qual viu lo major número de propietaris y de conreuhadors de la terra, de las condicions fonamentals de la producció agrícola. Res será tan á propòsit pera atreure capitals cap á la agricultura,—y sense ells ja no pot res,—com la difusió de la ciencia agrícola. Quan lo propietari sabrá dirigir l' ús d' aquests capitals indispensables pera la explotació de la terra, ja no vacilará en considerar dita explotació com á una industria que exigeix, com tota altre empresa, diners á la bestreta y coneixements especials.

Si tots los consells generals, inspirantse en los motius que han guiat á la comissió de la ensenyansa agrícola manifestessin en la sessió que vá á obrirse lo desitj formal de que la Cambra dels diputats votés tot seguit la urgencia del projecte ab tan cuydado y talent elaborat per l'honorable M. A. Rey y sos colegas, prestarian un gran servey á la agricultura, tot donant pressa á la Cambra pera donar sa decisió.

En materia d' ensenyansa, mes que en cap altra, los aplassaments son funestos: no 's forma una generació mes instruida que la precedent, d' un sol cop de vara mágica, y la situació de la agricultura es tal que no ha de perdres temps en remediarla. Com s' ha dit abans, ja no pot accontentarse ab afalagaduras y promesas vanas; actes es lo que reclama. Ella proporciona al pressupòsit pels impostos de tota mena que soporta, prop de mitj miliart. Un parlament verdaderament cuydadós de sos interessos, tan estretament solidaris ab los de tot lo pais, no pot, sense faltar á lo que 'l pais te dret á esperar, refusarli per mes temps lo lloch al qual li dona dret, dintre la ensenyansa pública, sa importancia primordial, la importancia y 'l número dels interessos que representa.

Res mes propi á realsar la professió agrícola, tan abaixada baix molts conceptes, com la assimilació de las ciencias sobre las quals reposa á las demás branca dels coneixements humans. Baix tots los conceptes la agricultura pot reivindicar un lloch d' honor en la alta ensenyansa, en nostres instituts, en nostres colegis y en nostras escolas primarias. Ajudantla á reconquistar aquest lloch per medi d' un acort precís y fácil de motivar, los consells generals farán una obra patriótica que 'ls farà mereixedors del regoneixement de nostres agricultors.

Fins aquí 'l sabi agrónom francés. Tot lo que podríam afegir en relació ab la postració y decahiment de la agricultura espanyola, y lo poch ó gens que pera durhi remey s' ha fet, fora repetir inutilment lo que L' ART DEL PAGÉS ha dit sempre. Sols nos resta esperar que alguna d' aquestas bonas disposicions cridi la atenció dels polítics de Madrid y d' aquí una centuria ja 's veurá s' hi ha lloch y sobra algun diner pera establir una bona ensenyansa agrícola.

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

Impresions d' un viticultor del Panadés

Perols, St. Salvador y Merich.

(Acabament)

Los *Solonis* sols s' aprofitan en las terras de subsol humit, ahont la major part de las altres plantas se clorotisan.

Me deya Mr. Bazile que los *Rupestris*, coneguts que van sent cada dia, se propagan ab mes escala, essent de creure que dintre poch, será lo porta empelt que mes ús se 'n fará en endavant. Algunas vinyas de St. Salvador, també están reconstituídas ab aquesta varietat.

De aquest últim punt, nos dirigíam á Merich, ahont las terras son molt diferents de las fins allavors vistas, que generalment eran molt bonas, no molt compactes, molt roijas y á propósit per la vinya americana. En Merich son bastant argilosas y en alguns sitis molt blanques y cretosas, per cert que era ahont hi veyá més desenvolupada la clorossis. Una vinya plantada de *Jacquez* y *Solonis*, era molt verda; pero á costat del camí hi había una gran taca en que tots los ceps presentaban un estat de sufriment, tots anémichs y grochs, que dependía d' unas quantas carretadas de terra blanquinosa que s' hi habían tirat d' altre vinya á aquella immediata, en la que hi había una gran extensió en que los ceps eran poch menos que perduts, per no esser á propósits pera aquell terren, que entre nosaltres vulgarment coneixém ab lo nom de *terra d' escudellas*. Sols unas hibridacions obtingudas per Mr. Bazile y que está estudiant,

presentaban un aspecte bonich, sá y vert, entre los demás ceps esgroguehits per la clorossis.

En tots sos vinyats emplea, aquest reputat viticultor, tant pera combátre lo mildiu com pera impedir lo desarrollo del mateix y altres malalties, un sol preparat que fins avuy l' hi ha dat los més grans resultats y que no pensa cambiar per cap altre, que no es altre cosa que flor de sofre ab una adició de un 6 per cent de sulfat de coure, aplicat quatre ó cinch vegadas, segóns los anys, ab l' auxili de manxas pulverisadoras.

En Merich quasi tot está reconstituhit, habenthi vinyas que tenen onze y dotze anys d' existencia y que per son bon aspecte y fructificació ofereixen á son propietari molts cullitas y l' hi donan la esperansa que á molts viticultors de nostre país los hi falta y que un excés de prudencia los deté de ensajar la vinya americana, á la que, ab tota bona fé, sols concedeixen una vida de déu ó dotze anys que per fortuna de nostre país y per sort de nostres pagesos y de tots nosaltres, será més llarga y duradera. A lo menos aixís ho creu y ho espera son amich y servidor,

RAFAEL MIR.

Medis de corretjir lo vi de ceps atacats del mildiu (*)

Lo vi que donan las vinyas atacadas per lo mildiu resulta de mala qualitat.

Segons las *Instruccions pera reconeixer y combatre la peronóspora dels ceps*, que publicá la «Comissió provincial de Barcelona pera l' estudi de maluras de plantas conreuadas» pot mellorarse molt la graduació dels mostos tiranthi sucre de canya cristallisable (de terrós.) La quantitat de 2 l¹/₂ kilógrams per hectólitre de most (105 porrons) fa pujar d' un grau alcohólich al vi restant, puig segons Mr. Pasteur, cada 100 grams de sucre cristallisable (terrossat) fermentat produheixen 105·36 grams de glucosa, y aquesta per sa part, dona 51·11 grams d' esperit. Deu tenirse en compte que un vi escás de taní senyala á lo menos 11 graus d' alcohol pera no sufrir degeneracions.

Posat ja 'l vi á las botas ó carretells pot reforsarse adobantlo ab esperit de vi pur destilat, però may ab los de fustas, patatas

(*) Encara que siga repetir, en part, algunas de las ideas emesas en aquet sentit per L'ART DEL PAGÉS, en épocas anteriores; insistim en lo mateix, per creure útil y d' oportunitat recordarlo en los moments actuals

ó grans que perjudican la salut del consumidor y acaban per malmetre 'l gust del vi.

Pot barrejarseli una quantitat de taní proporcional á la que 'l vi necessiti, disolta en alcohol, ab la seguretat de que millorarà la qualitat y contribuirà á sa conservació.

L' escalfarlo fins á 61 graus, ja sia per medi de tubos introduhits dins de la bota ó del cup, per l' interior dels quals discorri 'l vapor d' aygua en ebullició, ó bé sia pel comú y antich sistema de barrejar vi bullent, á la proporció d' una séptima part, poch mes ó menos, al vi fret ó crú, es digne igualment de posarlo en práctica per molts conceptes.

Posteriorment á aixó, s' ha aconsellat afegir 10 grams d' ácit tartárich per kilógram de sucre, disolguent avans aquest en lo most ó en aygua calenta, afeginthi després aquell y tirantho tot plegat al cup.

Ab greu sentiment participém á nostres lectors la mort de D. Frederich J. Llinás, de Barcelona, ocorreguda 'l dimars últim. Ab dit Sr. que, era un dels primitius y mes constants lectors d' L' ART DEL PAGÉS, nos hi unian llassos de bona amistat.

A ell se deu lo cuniller-modelo establert en sa finca de Sarriá, formant verdaderament un sistema especial que, pera la posteritat, bé podém calificarlo de «Sistema-Llinás» tal es la perfecció ab que havia lograt produhir y criar los cunills, resolguent á forsa de constancia y estudi, lo problema económic agrícola d' aquesta industria rural, per ell practicada. Era una verdadera notabilitat en sa classe.

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Cultiu del cep.—Segons los càlculs mes exactes, lo conreu de la vinya s' exten en la actualitat per 10 600,000 hectáreas en lo mon, ab una producció total de vi de 160 milions d' hectólitres, dels quals corresponen á Espanya, que figura la tercera

en llista, dos milions: la primera es Fransa, ab dos y mitx, y la segona Italia ab mes de dos.

Granja d' observacions agrícoles.—Alguns dels principals propietaris d' Olot tractan de dedicar una finca á las bonas prácticas rurals. No hi ha pas cap mena de dubte que la execució de la idea ha de reportar beneficis palpables á la classe pagesa de dita comarca.

Nos posém al seu costat, oferintlos hi las planas de nostre setmanari, sempre que cregan útil L' ART DEL PAGÉS.

Llibres d' agricultura.—Lo Ministeri de Foment ha concedit á la «Associació Agrícola» de la provincia de Tarragona, una col·lecció de las obras d' agricultura que té en lo depòsit de llibres d' aquella dependencia pera formar bibliotecas.

Rahims americans.—Lo Sr. Malleu, de Figueras, nos ha remés set mostrars de rahims americans negres los quals posém á disposició de nostres abonats, per si algú desitja examinarlos, en la redacció y administració de L' ART DEL PAGÉS, ahont los guardarem tot lo temps possible.

Portan los noms de Secretary, Carinyena-Bouschet, Alicant H. Bouschet, Herbemont, Sant Salvador, Blach-Défiance, Jacques fructífero.

Doném las gracias á D. Joan Malleu per la deferencia que ha tingut ab nosaltres, agra hint semblant remesa.

MERCATS, FIRAS Y CULLITAS.

Gratallops.—Lo temps ha sigut molt favorable pera recolectar tots los fruyts del camp, de manera que en poch's dias s' han recullit las admetllas, qual producció no ha tingut res d' abundant; la de figas ha sigut bona, y la del ví, si be es abundant en alguns particulars, en general no passa de regular.

Los preus dels productes acabats de cullir son; la admetlla mollar se paga á 18 pessetas la quartera de 708 litros y la esperansa á 13'50; las figas no tenen preu encara, pero s' ha de suposar que s' pagarán entre 6 y 8 rals la arroba com los demás anys; y per ultim, lo rahim que s' ha venut á 12 y 13 rals la arroba.

Puigcerdá —Escassa ofereix ser la próxima cullita de fruytas d' hivern, á causa de la gran sequedat que tant temps s' ha notat en aquell pays, y de la qual se 'n ressenten molt las pereras y pomeras.

Per lo mateix pot considerarse casi nul-la la cullita de patatas en terrenos montanyosos, però aquest tubercle no pot fer falta, perque abunda en los camps del plá.

Després de tres mesos sens apenas haver plogut, han quedat casi en sech tots los rius que banyan lo plá de dita comarca.

Reus. — *Admetlla*: La classe d' esperansa segueix mantenint ab fermesa los mateixos preus del últim mercat, donchs que á 15¼ duros s' hi han fet totas las operacions. Las classes fluixas faltan perque encara no es época de presentarse'n en plassa per esser mes tardana la cullita en los punts de producció.

Comuna y llargueta: Faltan completament. Los preus son nominal de 14 á 14 y ½ duros.

Mollar: Está molt encalmat aquet fruyt. S' ha parat la demanda y no hi ha qui compri á 40 pessetas com lo mercat anterior. Avuy si algú vol realisar alguna partida ha de cedir á 73¼ duros lo sach de 50'40 kilos, perquè á més preu no 's troba comprador.

Avellana: Disfruta de favor. S' hi fan operacions importants y continuas, als preus de 30 ½, 31 y 31 ½ pessetas lo sach de 58'40 kilos. Las tendencias son de seguir aquestos preus ab fermesa y al alsa.

Lo grá segueix de 10 á 10 ½ duros.

Oli: Podém dir que no ha sufert cap variació desde l' últim mercat perque continuan los baixos de 9 ½ á 11 rals, los bons de 12 ½ á 13 y 14 rals segons classe y de 15 ½ á 16 los fins. Las entradas no son molt importants.

Vinaroz. — La cullita de garrofas, en general no arriba á mitjana. Hi ha molt fruyt, pero com es petit, costa molt la recolecció y los resultats son escassos.

VINS.

Gandesa. — Han acudit diferents comissionistas encarregats de comprar los vins que 's cullen en dita comarca. La berema se fa ab bons auspicis, fent presumir bon resultat, lo qual vindrá á completar la ausencia en sas vinyas de las plagas que en altres parts han destrossat los ceps.

Gratallops.—Diferents comerciants, entre ells lo Sr. Boule de Reus, han fet grans compres de rahims pera la fabricació de mistelas, calculantse la part venuda entre 40 á 50 mil arrobas de dit fruyt.

En quant al rahim s' ha pagat á 12 y 13 rals la arroba, qual últim preu no hi ha memoria d' haverse vist en aquell pays.

Pobles mes afortunats encara que 'l de Gratallops son los de la part baixa en direcció al Ebro, tals com Lloá, Molá, etc ; però los alts com La Figuera y Cabacés han tingut bastantas pérduas.

Reus.—Algunas operaciones, encara que pocas, s' han fet, degut á que nostre comers está ocupat encara en lo trescolar dels vins y mistelas que ha elaborat fora d' aquesta ciutat y per no haverse fixat clarament la situació, pera los vins nous, en los mercats consumidores.

Los preus practicats son los següents:

Priorats, 38 á 45 pessesas la carga de 121'6 litres en la bodega del propietari.

Baixos, 30 á 35 ptas. la carga de 121'6 litres en la bodega del propietari.

Reus y sa comarca, 16 á 24 ptas. la carga de 121'6 litres en la bodega propietaria.

Vins blancs, 14 á 18 ptas. la carga de 121'6 litres en magatzém del comerciant

Vins del Regne de Valencia, 26 á 30 ptas. la carga de 121'6 litres en magatzém del comerciant.

Sitjes.—Lo resultat de la berema, en general, no passará d' una cullita mitjana y com á classe un poch mes superior de lo que 's contava; donchs si bé hi ha propietaris que tenen escassa y de poca graduació sa cullita, en cambi n' hi ha d' altres que la han obtingut abundant y ab 13 y fins alguns 14 graus:

Tarragona.—Al últim mercat hi concorregeren molts propietaris ab mostrars de las existencias de vins que 'ls hi quedan de la última cullita, realisantse bonas operaciones.

Valls.—La berema s' ha efectuat mes tart de lo acostumat en altres anys, per causa del estat escepcional dels vinyats que han sigut atacats per lo *mildiu*.